

Mestno gledališče ljubljansko v novi drami gosti glavne akterje francoske revolucije, v predstavi *Dantonova smrt* pa bodo to prelomno točko zgodovine poskušali na zabaven način približati tudi današnjemu času. V čevlje slovitega Robespiera bo tako stopil igralec Jure Henigman, ki je prepričan, da so vzgibi tedanje revolucije povsem zbledeli v vrtincu sedanjika, vsak klic po spremembi pa se tako zdi povsem zaman.

Story: Na oder MGL-ja prihaja uprizoritev besedila Georga Büchnerja, *Dantonova smrt*. Glavna nit ostaja zgodovinska tematika, ali pa ste šli v drugo smer?

Naše predstave ne bi mogel uvrstiti v žanr zgodovinske drame, čeprav vsebuje predstava v svojem mozaičnem značaju tudi zgodovinske utrinke. Sicer pa smo okvir našli drugje. Seveda se vsebinsko ukvarjamo z vsemi pomembnimi temami Büchnerjevega besedila, ki pa smo ga želeli približati današnjemu razumevanju. Besedilo se tako

manifestira skozi televizijski šov, kar je po mojem mnenju precej učinkovito. Če bi ti zgodovinski liki živeli danes, bi jih gotovo gledali po televiziji, brali na Twitterju in spremljali njihove profile na Instagramu. Kaj so imeli takrat povedati? Kaj so (bili) vzroki za revolucijo? Kje se kažejo danes? Igrali smo se z različnimi žanri, zato si upam reči, da je predstava poleg svoje sporočilne vrednosti zabavna, tako za nas igralce kot tudi za gledalce.

Story: Našli ste torej zanimiv način, na

katerega ste zgodovino približali sedanjosti.

Ob dveh voditeljih, ki sta prototip današnjim sodobnim, večfunkcionalnim, vsevednim in obvezno malo bebavim voditeljskim veleumom, popeljemo predstavo med gledalce. Znotraj oddaje se zgodi marsikaj, tako kot danes na televiziji lahko vidimo novico o mrtvih iz Sirije, takoj za tem prispevek o največji klobasi na svetu, vmes preveriš, kje teče #president, sledi reklama za pralni prašek, ko pa začneš izgubljeni zavest, je navadno na sporedu kultura. V času, v

katerem živimo, je vse zmešano. Pomembne in nepomembne stvari ležijo v istem košu. Tako tudi teme, kot so revolucija, svoboda, bratstvo, enakost, padejo v neki vrtinec vseh mogočih nebuloz.

Story: Kakšna pa je sporočilnost predstave?

Predstava odpira številna vprašanja. Sporočilnost se kaže predvsem v tem, da če se je francoska revolucija zgodila kot posledica nekega buržoaznega razvratu, v želji po svobodi, se naša predstava sprašuje, kje so vrednote francoske revolucije v današnjem času. Kam nas je vse skupaj pripeljalo? Smo res svobodni? Enotni? Ali se pojmi svoboda, bratstvo in enakost mogoče celo izkoriščajo za svoje nasprotje in s tem nekому dobro služijo? Ima pa predstava prek Dantona, ki ga igra Matej Puc, tudi zelo osebni ton spopadanja človeka z vsemi vprašanji, ki jih prinese vonj po smrti.

Story: Poskušali ste torej opozoriti na neopaznost pomembnih informacij v vrtincu plevela?

Tudi, čeprav nas je najbolj zabavalo igranje z različnimi stvarmi, žanri, a je to realnost, v kateri živimo. Novice so senzacionalistične, besedne zveze napihnjene, naslovi se poudarjajo, da ne omenjam lažnih novic, ki so danes del vsakdana. Ljudje ne vemo več, kaj je res in kaj ni. V kaj bi verjeli, v kaj ne. Mislim, da živimo v zelo hecnem času, ko imamo vse, po drugi strani pa nič. Glede na to, da smo svobodni, smo smešno ujeti v neke matrice, ki jih vodi ta naš krasni kapital.

Story: Se vam zdi, da se v predstavi lahko izrazi poslanstvo igralcev?

Brez tega predstave ni. Naloga igralca je, da pove zgodbo, ta pa vedno nosi več sporočil. Brez igralca ni predstave. Poslanstvo je tako vedno upravičeno.

Story: Tudi s tem, da nastavljate ogledalo družbi?

Ne pričakujem, da bomo sprožili revolucijo. Najbrž tudi Büchner ni bil tak optimist. Naša predstava noče biti pretirano angažirana, je to, kar je. Ne živimo v takem svetu in času, kjer bi obstajala možnost za revolucijo, žal. Predstava kaže naš čas in najbrž tudi probleme tega post post post obdobja. Gledalščice si lahko dela utvare, kakšen vpliv ima na družbo, a smo na koncu vedno razočarani. Če bi imeli kakršenkoli vpliv, bi bil svet danes vsaj malo drugačen, vsaj malo lepši. Nobena predstava danes, najsi bo še tako močna, nima neposredne moči ali vpliva. Žal. Je pa lepo, ko nekdo v gledališču najde kaj zase in za svojo dušo.

Story: Zakaj menite, da danes revolucija ni več mogoča?

Ne vem. (smeh) To ni preprosto vprašanje. Danes ni več opozicije. Kapitalizem se je tako usidral v našo družbo, da lahko svoje

probleme potešimo že tako, da si v trgovini kupimo kaj lepega. Ko pridemo iz službe, se zapremo v stanovanje, zunanji svet tako ne obstaja več, doma pa si lahko izbiramo vsebine, ki jih želimo gledati. S prijatelji se ne slišimo več, vsake toliko časa kaj všečkamo. Postali smo asocialni. Človeški stik se zgublja, kar pa je vedno pogoj, da se ljudje povežejo, začnejo upirati. Komu pa bi se sploh uprli? Kdo je v resnici sovražnik? Živimo v kvazi demokraciji. Proti komu se bomo torej borili?

Story: Kaj pa vsesplošna ravnodušnost? Pomanjkanje strasti, predanosti?

Tako. Mislim, da se bo še v našem življenju nekaj zgodilo. Ne želim ugibati, vendar mislim, da se bo nekaj moralo zgoditi. Da se bomo končno zazrli vase, drug v drugega in si rekli: "Kje si, človek!" To ne bi bilo nič slabega. Vsi smo nekako prestrašeni. Če so ljudje le dočakali demokracijo, kopicili dobrine, smo zdaj v fazi, kjer se bojimo, da tega, kar imamo, ne bomo izgubili. Prav zato menim, da upor ni več mogoč, saj smo se vsi sprjaznili s stanjem, le da se nič ne spremeni. To je pat položaj, ki ne diši po spremembah. Upam, da drastičen pok za to ne bo potreben.

Story: Pri tem merite tudi na giljotino?

Recimo! (smeh)

Story: Se je sicer za igralca dosti lažje preobraziti v dejanske zgodovinski lik kot pa neko fiktivno osebo?

No, konec koncev gre za like iz 18. stoletja ki so po mojem mnenju prav tako fiktivni kot pa tisti, ki nikoli niso obstajali. Včasih, ko igraš človeka, ki je še živ in ga vsi poznajo, morda občutiš večjo odgovornost, vsaj v nekem delu procesa želiš upravičiti svojo vlogo. Tokrat je pomembno, da zadenem njegovo vsebinsko bistvo. Vsekakor je bistveno, da začutiš lik, človeka. V predstavi Dantonova smrt igram Maximiliena Robespierrea, ki je na samem začetku zagovarjal odpravo smrtno kazni, svobodo tiska, govora ... Zelo svobodomiseln in liberalen človek, ki pa na koncu od vseh teh razmerah prav tako začne uporabljati metodo proti 'razvratu', ubijanje. Spremeni se v svoje nasprotje. Morda stvari, ko prideš na oblast, vidiš drugače kot takrat, ko si v opoziciji.

Story: Ste našli kakšne vzporednice z likom, ki ste ga uprizorili na odru?

NISO IZNIČILI POMENA

"Sporočilo Büchnerjevega besedila predstavljamo na bolj zabaven način, nismo pa želeli izničiti njegovega pomena. Nasprotno. Skozi to smo ga želeli le še poudariti. Če bi imeli predstavo, v kateri bi se z mušketai šli revolucijo, verjetno ne bi dosegli toliko vpliva na današnjo publiko kot z našim poskusom."

V sebi moram vedno poiskati vzgibe tega lika, sicer težko izgovarjam besedilo tako, da bi mi ljudje verjeli. Nemogoče je, če ne verjameš niti sebi. Včasih je malce težje, drugič lažje. Meni ni bilo tako zelo lahko, saj sem vedno bolj razumel Dantonov princip po življenju, užitkih, svobodi, neomejevanju. S tem se vsi strinjamo, saj gre za sodobni moto. Robespierre je prepričan, da je treba vzpostaviti red. Ker pa je ljudi treba voditi, jih je do tega treba pripraviti s strahom. Krepost mora vladati s strahom, pravi. To sem moral sprejeti.

Story: V nečem pa sta si brez dvoma podobna?

Robespierre je to počel z žarom in upanjem po spremembah, v dobro ljudstva. Skozi dramo ga lahko beremo kot negativca, čeprav to ni bil. Globoko se je zavzemal za načela, ki bi pomagala ljudem. Vendar, kje so meje tega. Tudi sam se želim prepričati, da delam nekaj takega.

Story: Do česa sami čutite tako globoko pripadnost?

Hm, dobro vprašanje. Globoko pripadnost čutim do svoje družine, poklica, predvsem pa do samega sebe.

Story: Bi bili pripravljeni, če bi bilo to ogroženo, tudi sekati glave?

Vseeno je, kaj v tem trenutku odgovorim. Ne vem, ali lahko rečeš, da si pripravljen sekati glave, dokler ne sekaš glav. Dokler se to ne zgodi, tega ne veš.

◆ Napisala Nika Arsovski

◆ Fotografije Peter Giodani, Aljoša Rebolj,

"Globoko pripadnost čutim do svoje družine, poklica, predvsem pa do samega sebe."